

putem cunoaște ramuri depărtate ale neamului nostru. Ne ducem atât de puțin în Albania, în Timoc, în Macedonia, în Epir, în Tesalia, în Banatul iugoslav; cunoaștem atât de sumar ramurile de peste hotare ale neamului nostru în cât ar trebui să folosim din plin puțința de a-i cunoaște în Cadrilater, Dobrogea-Nouă, este și un mare prilej de a cunoaște de acasă, diversitatea de neam mare a Românimii.

Necesitatea unei monografii regionale a Munților Apuseni. În acest număr al revistei, doi cercetători prezintă rezultatul anchetelor lor în două sate tipice ale Munților Apuseni și soluțiile pe care le socotesc potrivite pentru înlăturarea neajunsurilor.

Aceste două redactări arată că nu există o singură problemă, ci aproape tot atâtea probleme moșteni câte ținuturi și sate se găsesc în Munții Apuseni. Florea Florescu, arată foarte bine cum greutatea cea mai mare care se pune în calea celor ce privesc situația din munții noștri dela apus

este modul cu totul arbitrar în care sunt folosiți termenii Moș, Munții Apuseni etc. Așa problema Moșilor, problema Munților Apuseni, se reduce când la problema desfăcutului de ciubere și de doniți, când la problema exploatărilor de păduri, când la problema șteampurilor, după satul sau fragmentul din Munții Apuseni, ce servește de punct de plecare.

În regiuni cum sunt Munții Apuseni, generalizările sunt mai ne la locul lor decât oriunde.

O acțiune eficace a administrației noastre cere în cazul problemei zise a Moșilor o anchetă serioasă, care să inventarieze problemele speciale, fiecărui sat. Numai așa se va putea ajuta fiecăruia. Altminteri se iau măsuri unilaterale, care folosesc Vidrenilor, dar nu celor dela Albac sau Roșia.

Intocmirea unei astfel de monografii regionale a Munților Apuseni, ar trebui să fie una din întăiele preocupări ale Institutului Central de Cercetări Sociale al României, care urmează a fi înființat în toamnă.

N O T E S O C I O L O G I C E

VIATA ECONOMICA A COLONIȘTILOR DIN MEGLENIA. ÎNSEMNĂTATEA LOR ECONOMICA ÎN CADRILATER

Românii Megleniți sunt de două feluri: Megleniții agricultori, care altă dată formau o masă mult mai mare din care s'au păstrat până în timpurile mai noi următoarele 8 sate: Nânta, Lundzini, Oșani, Birislav, Humă, Liumnița, Cupa, Cernareca. Dintre aceste Nânta, ai cărui locuitori trecuseră acum vreo 200 de ani la mohamedanism, astăzi numai există ca sat românesc, de oarece nântenii au emigrat toți în Turcia.

Printre acești români s'au așezat acum vre-o 140 de ani, un grup de români crescători de turme, din tribul grămostean. Ei au venit din Gramoste, din cauza jafurilor la care erau expuși din partea bandelor albaneze ale lui Ali Pașa, celebrul satrap al Epirului. În Meglenia ei au întemeiat comuna Livezi, care a prosperat foarte mult, ajungând, după războiul mondial, să numere până la 1.000 de familii.

În Cadrilater au imigrat atât coloniști din grupul meglenit agricol, în număr de vre-o 350 de familii, cât și dintre cei cultivatori de turme dela Livezi, în număr de peste 700 de familii.

Grupele de coloniști din ambele ramuri, ocupă vreo 20 de sate, locuind, în unele numai colo-

niști din aceeași grupă, în altele și dintr'o grupă și din alta. Sate în care s'au stabilit numai megleniți agricoli, sunt Capaclia, Bazarghian-Aidodu, conlocuiesc cu românii din regat. Sate în care s'au stabilit coloniști din coloniști din ambele grupe, sunt Cocina, Viskioi, Haskioi. Sate în care s'au stabilit numai megleniți din Livezi sunt: Atmageaua-Tătăreasca, Uzungea-Orman, Hogeia-Kioi, Arabagiilor, Caradârlar, Asfatkioi, Daidâr, Deli Iustfflar, Antimovu, Garvani, Vetrina.

În unele dintre aceste sate se află și coloniști regățeni.

Însemnătatea românilor megleniți din ambele ramuri pentru românizarea Cadrilaterului este covârșitoare, reprezentând cel mai mare contingent de coloniști. Nu mai puțin importantă este pentru județul Durostor activitatea lor economică. Românii dela Livezi, ca crescători de turme, au dispus în timpul războiului de produse care au avut foarte mare căutare: carne, brânzeturi, unt ș. a., astfel au reușit să agonisească averi remarcabile din care au putut să aducă o bună parte în Țară, unde și-au lăsat disponibilitățile în pământuri, alcătuind o categorie de proprietari mijlocii cu proprietăți

dela 20—100 ha. Alături cu cultivarea pământului, pentru a cărui lucrare dispun de inventar agricol și de brațe suficiente (sub formă de argați), ei practică, cu o pricepere neîntrecută, și creșterea oilor, fiecare având dela 20—100 de capete. Se mai ocupă cu prelucrarea derivatelor laptelui și a produselor lânii. Comerțul cu brânzeturi și cașcavaluri, din aproape întregul județ, este în mâna lor. Ei dețin în mare parte și comerțul cu lână. Mai cumpără și vând animale. Din rândurile lor s'a ridicat și o familie de mari industriași: Frații Ciuleanu, care au două mori, funcționând cu motoare Diesel, una la Atmageaua Tătărească, a doua la Turtucaia. Aceste mori, sunt cele mai însemnate din județ.

În ce privește pe megleniții plugari, ei se disting prin pricepere și hărnicie neîntrecută în cultivarea pământului. Din cauza că avutul lor, format din valori imobile în Grecia, nu a fost lichidat până astăzi, ei au venit fără mijloace bănești. Totuși, muncind cu înverșunare, ei au putut să se ridice la o prosperitate neașteptată, reușind să-și cumpere locuințe dela turci și bulgari. Astfel satul Capaclia a fost aproape complet expropriat de dânsii prin cumpărare de case și pământuri dela turci și bul-

gari. La fel cu megleniții plugari din satele Cociina, Cazimir, Viskini, Cadi-Kioi, Askioi, Strearmi. Numai o parte din coloniștii dela Ai Doidu au obținut construirea de case, prin credite în bani și materialuri dela Stat. Cei din Aidogdu-Bazarghian și Capaclia, neavând localuri de biserică, au început clădirea, ajunsă pe sfârșite, a doua biserici care sunt cele mai importante din județ.

Coloniștii megleniți, au adus în Cadrilater varietăți de culturi noi, între care mai ales bumbacul. În satele lor s'au plantat pomi cu miile. Toți și-au făcut vii. Cerealele produse de ei sunt de calitate cea mai bună. Ei sunt pe cale să introducă și cultura viermilor de mătase, pe care o cunosc la perfecție.

Ceea ce a întârziat până acuma plantațiile de duzi, este nestabilitatea datorită vecinilor revizuirii inaugurate de organele Ministerului de Domenii, care făceau ca colonistul să ezite de a se angaja în plantații, pe un teren de care nu avea absoluta certitudine că va fi al lui.

În genere, prezența acestor coloniști, fie ei foști crescători de turme, fie plugari, a constituit un ferment puternic în toate direcțiile vieții economice din Cadrilater și mai ales din Durostor.

C. Noe

D I N C U P R I N S U L N U M Ă R U L U I V I I T O R

D-l Gusti: Institutul de Cercetări Sociale al României. *A. Golopenția:* Rostul și organizarea unei Facultăți românești de științe sociale. *Christina Galitzi:* Economia dirijată în regiunile rurale ale Statelor-Unite. *Rom. Cotaru:* Etica Drăgușenilor. Criteriile morale și filosofia practică. *Aurel Boia:* Integrarea țiganilor din Șanț (Năsăud), în comunitatea românească a satului. *Mircea Stăncescu:*

Poiana-Ialomița. Un sat de foști moșneni din câmpia românească. *Ciorănescu I. Gheorghe:* Lunca, satul de fabricanți și de negustori de preșuri și velințe din Dâmbovița. *Gh. Focșa:* Lucrările de reclădire ale comunei Dioști-Romanați. *Ing. Avram N. Bodea:* Problema silvică și a pășunilor în Munții Apuseni. *Florea Florescu:* Moșii Vidreni coloniști, reveniți în munți.